1. Základní věta aritmetiky

Kazde prirozene cislo vetsi nez 1 lze jednoznacne rozlozit na soucin prvocisel.

2. Entropie

Entropie je množství informace obsažené ve zpráve. Teorie informace merí entropii zprávy prumerným poctem bitu, nezbytných k jejímu zakódování pri optimálním kódování (minimum bitu). Entropie zprávy ze zdroje X je $H(X) = -\sum_{i=1}^{n} p_i \cdot log_2(p_i)$, kde p_1, . . . , p_n jsou pravdepodobnosti všech zpráv X1, . . . ,Xn zdroje X a = pocet bitu nutných k optimálnímu zakódování zprávy X_i.

3. Rozdíl mezi blokovou a proudovou šifrou + příklady

Rozdil mezi proudovou a blokovou: Blokova (Hill) bere celistve bloky jako samostatne jednotky a mimo ne nekouka, proudova (Vernamova) kouka na prubeh a vysledky sifrovani predchozich casti zpravy a podle toho se upravi sifrovaci metoda

4. Vigenerova šifra

Kryptografická transformace OT $(p_1, p_2, ...)$odvozená od klíce K je $c_j = |p_j + K_{|j|_n}|_N$. Číslo $n$se nazýva periodou Vigenerovské šifry, nebo také délkou klíce.
Jinymi slovy, pri sifrovani se text rozdeli na bloky delky n, pak se kazdemu bloku pricita klic. Pri desifrovani se klic odecita.

5. Způsoby předávání veřejných klíčů

zverejnení - málo bezpecné
verejne dostupný adresár - stará se o nej správce, možnost nabourání adresáre
pomocí autority pro verejné klíce - všechny Vk jsou uloženy u autority a pred každou komunikací se stahují. Bezpecné, ale hodne komunikace
pomocí certifikátu - certifikacní autorita podepíše verejný klíc svým soukromým klícem, pridají se další údaje a je zajišteno, že certifikát byl vytvoren CA. Dve strany potom mohou komunikovat mezi sebou bez komunikace s CA

6. Vzdálenost jednoznačnosti

Vzdálenost jednoznacnosti: $\delta_U = \frac{H(K)}{D}$, kde H(K) je neurcitost klíce a D je redundance jazyka otevrené zprávy

7. HMAC - popsat nebo nakreslit

Používá se k overení integrity a autentizaci zároven.
Pres tajný klíc zesiluje hash dané zprávy.
Postup:
1) Zarovnáme tajný klíc nulami
2) Provedem XOR tohoto zarovnaného klíce s cislem 'ipad'
3) K tomuto pripojíme zprava puvodni zprávu.
4) Vystup bodu (3) zahashujeme danou hashovaci funkcí.
5) Provedeme XOR výstupu bodu (1) s cislem 'opad'
6) K tomuto pripojíme výstup bodu (4)
7) Toto celé zahashujeme danou hashovací funkcí a prohlásíme za výstup.

8. Co je to orakulum?

Stroj, ktery na stejny vstup odpovida nějakým vystupem. Víme akorát, že když dáme stejný vstup podruhé, dostane stejný "nějaký" výstup

Vigeneruv autoklav

Heslo je pouze jedno písmeno klíce, znaky hesla byly tvoreny už prímo predchozím znakem ST (scítání v modulu 26): c1 = p1 + h1,kde h1 = k a ci = pi + hi , i = 2, 3, . . . , kde hi = ci−1.

Rozdíl mezi šifrováním a kódováním

Šifrování
Proces převodu OT na ŠT.
Kódování
Zakóduje zpávu do podoby, ve které je možné zprávu přenášet neznámým prostředím tak, aby se zpráva nepoškodila. Např.: Přidání parity, Base64 (datové přílohy v e-mailech atp.)

Křížová certifikace

Křížová certifikace je proces, kdy si 2 různé CA (certifikační autority) navzájem podepíší své certifikáty.

Napsat malou Fermatovu větu

Nechť $a \in \mathbb{N}$, p je prvočíslo, $p \nmid a$, pak platí kongruence $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$

Rozdíl mezi symetrickou a asymetrickou šifrou

Symetrická - Pro šifrování i dešifrování se používá stejný klíč.
Asymetrická - Pro šifrování a dešifrování se používají různé klíče - privátní a veřejný.

1. Co je to kvadratické reziduum a nonreziduum + příklad (6 bodu)

Pokud m je kladné celé číslo, cele číslo a je kvadratické residuum modulo m, když gcd(a,m) = 1 a kongruence x^2 kong a (mod m) má nejaké rešení. Když tato kongruence nemá žádné rešení) a je kvadratické nonresiduum modulo m.

2. Pojem substituce a transpozice (3 body)

Transpoz/šifrování spoˇcívá v zamíchaní písmen OT

4. Eulerova veta (2 body)

Nechť $m \in \mathbb{N}$ a $a \in \mathbb{Z}$. Když $\gcd(a, m) = 1 \Rightarrow \quad a^{\Phi(m)} \equiv 1 \pmod{m}$.

5. Princip generování hesla a jeho použití u RC4 (4 body)

Pocítaní s bajty -> redukce modulo 256.
i se systematicky zvyšuje modulo 256, j je náhodný klícove závislý index
klíc - permutace S, která se nejdrív zamíchá dle jiného algoritmu
Hodnota hindex obsahuje heslovou posloupnost generovanou tímto algoritmem.
i = j = 0
for index = 0 to n
{
i = |i + 1|256
j = |j + S(i)|256
vymen mezi sebou hodnoty S(i) a S(j)
hindex = |S(S(i) + S(j))|256
}

2. definovat multiplikativní inverzi + podmínku existence (3 body)

Máme císlo a a modul m. Inverze je takové císlo b, pro které platí že $|a \cdot b|_m = |b \cdot a|_m = 1$. Inverze existuje jenom pokud gcd(a,m)=1

3. Solení (co to je, na co to je) (3 body)

solí se výchozí hodnota IV
pres verejný kanál se posílá IV ale šifruje se s "osoleným" IV
solení spocívá v zašifrování IV pomocí klíce který znají jenom komunikující subjekty
výhoda tedy je, že se skutecné IV neposílá pres verejný kanál

4. Vernamova šifra (3 body)

Heslo je nahodne generovani a stejne dlouhe jako OT, je pouzite jen jednou. Tim se zajistuje dokonala bezpecnost sifrovani. Na OT (5b na písmeno v 32znakovém Baudotov˘e kódu) se bit po bitu binárn˘e na˘cítá náhodná posloupnost bit °u klí˘ce (d ˘ erná páska).

5. co je konfúze a difúze (2 body)

Konfúze
technika k potlacení redundance ve zpráve
marí vztahy mezi ŠT a OT
príklad: Caesarova šifra, proudové šifry
Difúze
technika k potlacení redundance ve zpráve
rozprostírá redundanci OT
príklad: transpozice

6. Popsat operační mód šifer který slouží k autentifikaci (za 6 bodů)

MAC - message authentication code - zajišťuje integritu dat.
Autentizuje puvod zprávy a reší obranu proti náhodným i úmyslným zmenám nebo chybám na komunikacním kanálu.
MAC je krátký kód, který vznikne zpracováním zprávy s tajným klícem (K1). Klíc by se mel použít jiný než k šifrování zprávy.
Výpocet MAC probíhá tak, že se zpráva jakoby šifruje v modu CBC s nulovým IV, pricemž prubežný ŠT se nikam neodesílá.
MAC je pak tvoren až posledním blokem ŠTn, pricemž je možné ješte jedno prídavné šifrování navíc, tj. MAC = EK2(ŠTn). Z výsledného bloku se obvykle bere jen cást (vetšinou polovina) o délce potrebné k vytvorení odolného zabezpecovacího kódu.
MAC zajišťuje autentizaci puvodu dat. Nezarucuje nepopíratelnost.

2. Popište podvržení veřejného klíče

Subjekt A posle cvoj VKa a svoj Ida, subjektu B. Utocnik U ma aktivny pristup k verejnemu kanalu. U zachyti spravu a vytvori novu spravu VKu||Ida a posle B. B si mysli, ze VKa=VKu a zasifruje spravu s VKu a posle A. U desifrujte a ziska M. U pozna VKa, zasifruje M a posle A.

3. Co to je transpoziční šifra? Uveďte příklad

OT se napise do obdelnikove matice (tam, kde nestaci OT, se strci nejaky padding jako treba znak 'X')... a ta se transponuje.
Kryptoanalyza se provadi podle onoho odsazeni. Jakmile je jasne, jak daleko jsou od sebe nyni znaky ktere byly predtim za sebou, da se zjistit, jak transponovat matici zpet.

4. Jaké kroky má proces luštění šifer?

Identifikace – jaký šifrovací systém byl použit.
Prolomení – zpusob šifrování zprávy, urcení nemenných cástísystému.
Nastavení – urcení, jak se mení prom enlivé cásti kryptosystému.

2. Bezpečnost kryptosystému se posuzuje ve třech situacích - vypsat, popsat (5 body)

duvernost - informace se nedostane neautorizovanému subjektu
integrita - data docházejí v nezmenené podobe
dostupnost - kdo je autorizovaný, má kdykoli k informacím prístup

5. Popiste nebo nakreslete distribuci verejnych klicu pomoci certifikatu. (4 body)

certifikacní autorita podepíše verejný klíc svým soukromým klícem, pridají se další údaje a je zajišteno, že certifikát byl vytvoren CA. Dve strany potom mohou komunikovat mezi sebou bez komunikace s CA

Heslo je pouze jedno písmeno klícce, znaky hesla byly tvoreny už prímo predchozím znakem ŠT (scítání v modulu 26): c1 = p1 + h1, kde h1 = k a ci = pi + hi , i = 2, 3, . . . , kde hi = ci−1.

5. Vlastnosti digitálního podpisu

Nezfalšovatelnost, autentizace – podpis se nedá napodobit jiným subjektem než podepisujícím
Overitelnost – příjemce dokumentu musí být schopen overit, že podpis je platný
Integrita – podepsaná zpráva se nedá zmenit, aniž by se zneplatnil podpis
Nepopiratelnost – podepisující nesmí mít pozdeji možnost poprít,že dokument podepsal

7. Generator mod p. Uvedte priklad

|g^a|p = b
- b jsou cisla od 1 do p-1
- a je libovolne cele cislo
- p je prvocislo
- g je konstanta, mensi nez p

1. Popiště výpočet dešifrovacího klíče u exponenciální šifry. Dokažte, že dešifrováním ŠT získáte správný OT.

Celé číslo d, pro které platí de kong. 1 (mod m − 1) , d je multiplikativní inverze e modulo (m − 1), která existuje, pokud gcd (e,m − 1) = 1)

$$|c^d|_m = |(p^e)^d|_m = |p^{ed}|_m = |p^{k(m-1)+1}|_m = |(p^{m-1})^k p|_m = |p|_m,$$

2. Dešifrujte následující ŠT zašifrovaný pomocí svislé transpoziční šifry: "NPSEEIBCFENRZAA"

Řešení: "NEBEZPECNASIFRA"

3. Vysvětlete, co je to řetězec certifikátů a kořenová certifikační autorita.

Entita, ktera vydava digitalni certifikaty ostatnim.
Certifikat obsahuje udaje o majiteli a jeho verejny klic.
Je podepsan digitalnim podpisem certifikacni autority a certifikacni autorita je tedy pojistkou jeho pravosti.

Posloupnost certifikát uu od certifikátu uživatele až k certifikátu korenové CA se nazývá retezec certifikátu

4. Otázka na entropii - neco jako "Jaka je pravdepodobnost pri max. entropii?"

1/n log(2)n

5. Vypocteni redundance angl. textu, kodovani UCS-2, 16b slova

Nadbytecnost (redundance) jazyka: vzhledem k jednomu písmenu vyjadruje kolik bitu je v jednom znaku daného jazyka nadbytecných a je dána výrazem: D = R - r. Číslo 100D/R udává kolik bitu jazyka je nadbytecných procentuálne.

Zpusob výměny tajemstvi mezi A a B pomoci certifikatu

1. A a B si mezi sebou vymeni certifikaty.
2. Oba si overi platnost certifikatu u svých certifikacnich autorit.
3. Certifikat obsahuje verejny klic a algoritmus pomoci ktereho se ma sifrovat.
4. Pokud A chce zasifrovat neco pro B, pouzije algoritmus a klic ze certifikatu osoby B.
5. Pokud B chce zasifrovat neco pro A, pouzije algoritmus a klic ze certifikatu osoby A.

PRIKLADY

MD5 a Damgard-Merklova konstrukce, Padding - doplnění zprávy M obecné délky do bloků(AHOJXXX) a její iterativní zpracování

- text zpracovava v ramci hashe po blocich.

```
H[0] = Inicializacni Vektor
H[i] = F(H[i-1], M[i])
H[posledni] = vystup
```

Damgard-Merklovo zesileni hashovaci funkce

- Zprava se doplni tak, aby do nasobku 512b (nebo jineho nasobku, podle zvolene hash fce) zbyvalo 64b. Tam se doplni 64b hodnota delky zpravy. Tim je hash odolnejsi.

MD5

- Kontext tvori 4 slova po 32b, A, B, C, D. Posledni kontext je vystup.
- Zprava je zpracovana po skupinach 512b, ktere se dale deli po 32b na 16 bloku.
- Bloky >16 se resi vyxorovanim z predchozich.
- Je preddefinovany IV
- Jsou preddefinovane konstanty K, jedna se priXORuje k dilcimu vysledku. Meni se pro kazdy blok.
- Zpracovava v 16*4 rundach; po kazdych 16 rundach se meni rundovni funkce.
- Na konci se na vystup aplikuje Davies-Meyer

Feistelova typu(vysvetlit, dat priklady)-byly dany dve matice a ukazat permutaci pro desifrovani (18 bodu)

SLidy od 194. DES, TripleDES, IDEA, CAST

Mame m0,m1 vytvorime c1=m1,m2, kde m2=m0xf1(m1) a c2(m2m3), kde m3=m1xf2(m2).

Desif.: m1=m3xf2(m2) a m0=m2xf1(m2).

definice algoritmu Feistelova typu. Popsat DES. Pouziti a vyhody TripleDES (18 bodů)

DES

```
Klic ma 56b, ale pouziva se 64b, ponevadz dalsi jeden bit u kazdeho
   bytu je parita.
   Blok ma 64b. Rund je 16.

   Sestnact podklicu se vyrabi tak, ze se provadi rotace a permutace klice.

   Na zacatku se provede permutace bitu vstupu, na konci se provede jeste
   jedno prohozeni leve a prave strany a nasledne inverzni permutace bitu
   vystupu.

   Rundovni funkce 'f' vezme danou cast R(i-1) a v bloku 'E' ji expanduje
   z 32b na 48b. K tomu se prixoruje upraveny klic. Vystup se soupne do
   substitucnich boxu (z 48b opet na 32b) a nasledne permutuje.
```

3DES

- Tri klice (popr. dva, s tim ze prvni a treti se rovnaji), tri aplikace DES.
- Strida se enkrypce, dekrypce, enkrypce (E, D, E) - duvodem je kompatiblita s DES.

- Sifrovani: OT => E(k1) => D(k2) => E(k3) => ST
- Desifrovani: ST => D(k3) => E(k2) => D(k1) => OT
- 3DES je spolehlivá ! klíˇc je dostateˇcneˇ dlouhý a teoretickým
- slabinám (komplementárnost, slabé klíˇce) se dá pˇredcházet)
- 3DES a AES ! platný oficiální standard nahrazující DES.
- 3DES lze, jako jakoukoliv jinou blokovou šifru, použít v r °uzných
- operaˇcních modech (CBC mod) 3DES-EDE-CBC).

Exponencialní šifra-matematicke principy- + Diffie-Hellman pro 3 klienty (14 bodu)

- Znaky se prevedou do dvoumistnych cisel (napr. E = 04, vice viz prednaska 3, slide 19) a "splacnou" se podle zvoleneho cisla m.
- Napriklad pokud 2525 < m < 252525, splacnou se dve takto vytvorena cisla dohromady a funguji jako jedna polozka OT, tedy napr. OT[1] = 'EZ' => 425.
- Funguje podle predpisu:

```
ST[i] = |OT[i] ^ e|m
```

```
Desifruje se pres cislo 'd', ktere je definovano jako:
|d * e|(m - 1) = 1

Pak:
OT[i] = |ST[i] ^ d|m

Predpoklady: gcd(e, m - 1) = 1.
```

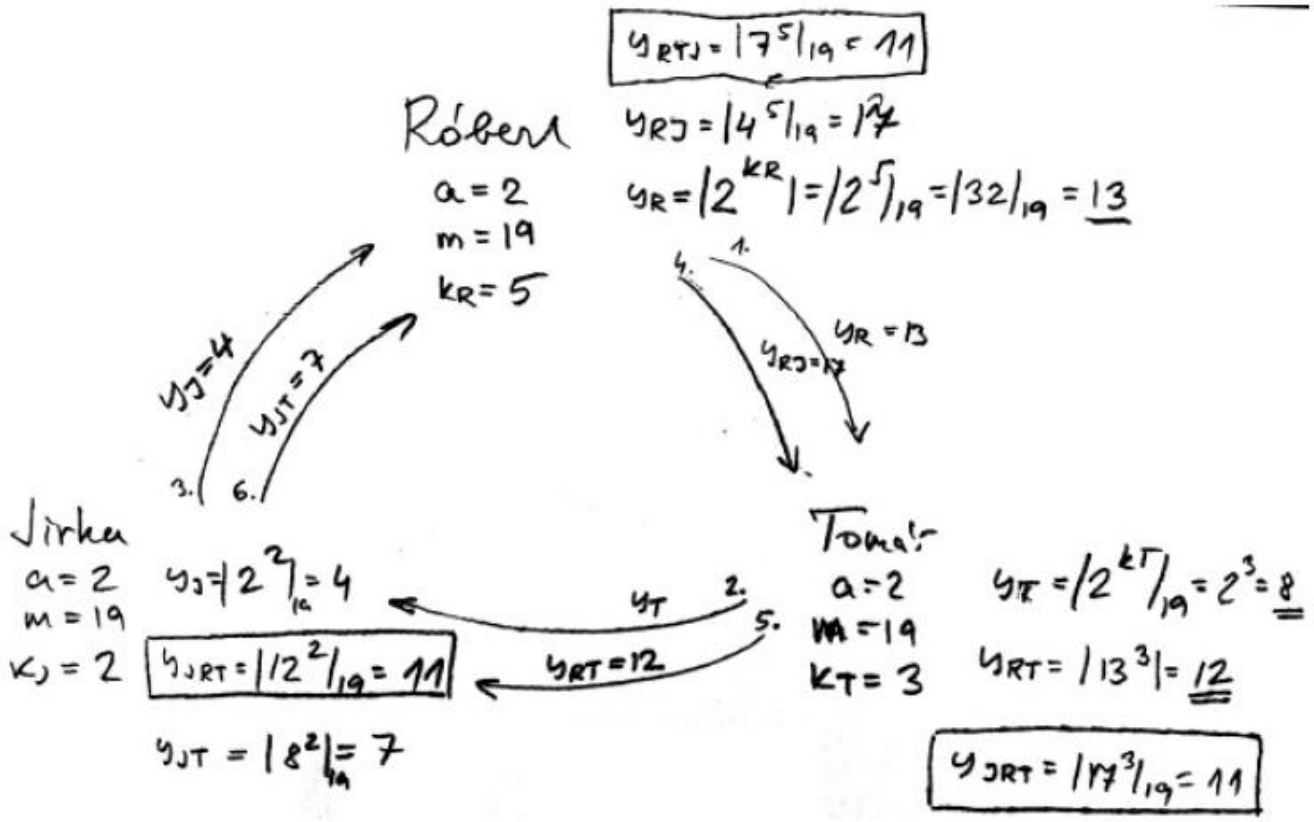

Hash (hlavně: náhod. orákulum, bezkoliznost, odolnost pro kolizím, narozeninový paradox)

Orakulum

- Stroj, ktery na stejny vstup odpovida nějakým vystupem. Víme akorát, že když dáme stejný vstup podruhé, dostane stejný "nějaký" výstup

Nahodne orakulum

- Podmnozina Orakula - je to stroj, ktery na stejny vstup odpovida stejnym vystupem, ale _vime_ (coz u orakula nevime), ze nema zadny vztah k vstupu.

Bezkoliznost:

- 1. rad: Neni vypocetne zvladnultelne najit dve ruzne (jakekoliv) zpravy, kde h(M1) = h(M2)

  Odolnost: $2^{\frac{n}{2}}$

- 2. rad: Neni vypocetne zvladnutelne pro nahodny konkretni vzor x najit druhy vzor y, kde h(x) = h(y)

  Odolnost: 2^n

Narozeninovy paradox

- Narozeninový paradox - Narozeninový paradox říká, že pro n-bitovou hašovací funkci nastává kolize s cca 50% pravděpodobností v množině $2^{\frac{n}{2}}$ zpráv, namísto očekávaných 2^{n-1}. Tedy s 50% pravděpodobností existují v množině dvě zprávy které jsou stejné.

- "K libovolnemu cloveku z mnoziny hledame jednoho dalsiho, ktery ma narozeniny ve stejny den jako libovolny z nasi mnoziny."

  vs

- "Kolik lidi je potreba, aby se ke konkretnimu cloveku nasel jeden, ktery ma narozeniny ve stejny den."

Zarovnani

- Tak, aby bylo mozne jednoznacne odejmout doplnek, tedy jednicka a pak potrebny pocet nul.

RSA a CRT popsat mat. princip (13 bodů)

```
Trik spociva v tom, ze si pred-spocitame nektere konstanty a pak diky nim
 muzeme mirne jinak desifrovat.

 Konstanty:
  qinv = |q^-1|p
  dp = |e^-1|(p-1)
  dq = |e^-1|(q-1)

  Verejny klic je stejny jako u RSA, privatni je petice (p, q, dp, dq, qinv).

 Desifrovani:
  m1 = |c^(dp)|p
  m2 = |c^(dq)|q
  h = |(m1 - m2)*qinv|p
  m = m2 + h*q
```

Popište vlastnosti proudových šifer a rozdíly oproti blokovým šifrám.Vysvětlete význam IV a popište generování hesla u RC4.

IV – inicializacna hodnota siforvacieho vektoru.

- Nechť A je abeceda q symbolů, nechť $M = C$ je množina všech konečných řetězců nad A a nechť K je množina klíčů.
- Proudová šifra se skládá z transformace (generátoru) G, zobrazení E a zobrazení D.
- Pro každý klíč $k \in K$ generátor G vytváří posloupnost hesla $h_1, h_, \ldots$ přičemž prvky h_i reprezentují libovolné substituce $E_{h_1}, E_{h_2}, \ldots$ nad abecedou A.
- Zobrazení E a D každému klíči $k \in K$ přiřazují transformace zašifrování E_k a odšifrování D_k.
- Zašifrování OT $m = m_1, m_2, \ldots$ probíhá podle vztahu $c_1 = E_{h_1}(m_1), c_2 = E_{h_2}(m_2), \ldots$
- Dešifrování ŠT $c = c_1, c_2, \ldots$ probíhá podle vztahu $m_1 = D_{h_1}(c_1), m_2 = D_{h_2}(c_2), \ldots$, kde $D_{h_i} = E_{h_1}^{-1}$.

Popište princip digitálního podpisu.Popište digitální podpis pomocí algoritmu RSA.

Slidy 235.

- Nechť subjekt 1 vysílá podepsanou zprávu m subjektu 2.
- Subjekt 1 spočítá pro zprávu m OT

$$S = D_{SK_1}(m) = |m^{d_1}|_{n_1},$$

kde $SK_1 = (d_1, n_1)$ je tajný dešifrovací klíč pro subjekt 1.
- Když $n_2 > n_1$, kde $VK_2 = (e_2, n_2)$ je veřejný šifrovací klíč pro subjekt 2, subjekt 1 zašifruje S pomocí vztahu

$$c = E_{VK_2}(S) = |S^{e_2}|_{n_2}, \quad 0 < c < n_2 .$$

Když $n_2 < n_1$ subjekt 1 rozdělí S do bloků o velikosti menší než n_2 a zašifruje každý blok s použitím šifrovací transformace E_{VK_2}.
Pro dešifrování subjekt 2 nejdříve použije soukromou dešifrovací transformaci D_{SK_2} k získání S, protože

$$D_{SK_2}(c) = D_{SK_2}(E_{VK_2}(S)) = S\,.$$

K nalezení OT m předpokládejme, že byl vyslán subjektem 1, subjekt 2 dále použije veřejnou šifrovací transformaci E_{VK_1}, protože

$$E_{VK_1}(S) = E_{VK_1}(D_{SK_1}(m)) = m.$$

Zde jsme použili identitu $E_{VK_1}(D_{SK_1}(m)) = m$, která plyne z faktu, že

$$E_{VK_1}(D_{SK_1}(m)) = |(m^{d_1})^{e_1}|_{n_1} = |m^{d_1 e_1}|_{n_1} = m,$$

protože

$$|d_1 e_1|_{\Phi(n_1)} = 1.$$

Kombinace OT m a podepsané verze S přesvědčí subjekt 2, že zpráva byla vyslána subjektem 1.
Také subjekt 1 nemůže odepřít, že on vyslal danou zprávu, protože žádný jiný subjekt než 1 nemůže generovat podepsanou zprávu S z originálního textu zprávy m.

Digitální podpis

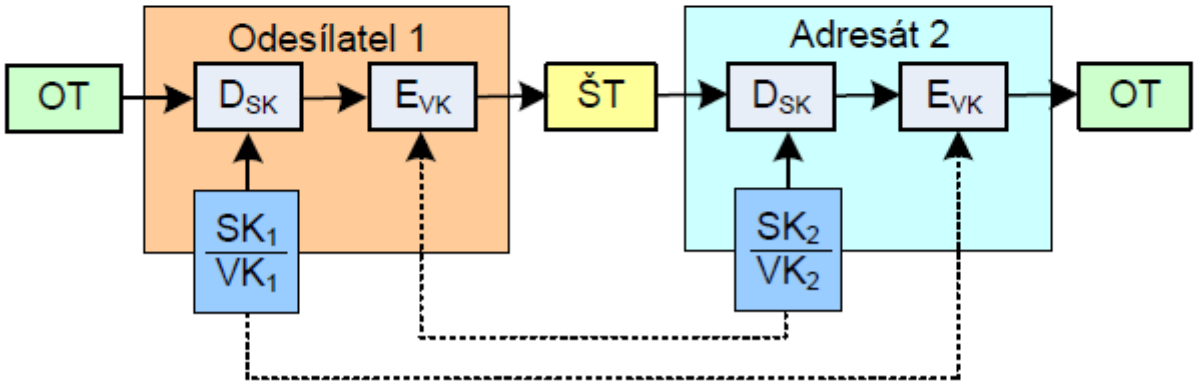

Vysvětlení nebo nákres operačních modů ECB, CBC, CFB, OFB a Vysvětlení "solení". + MACx`